

ДО ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ У ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Олексій Олександрович ПОМАЗАН,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Дисципліна постає як один із ключових чинників забезпечення ефективного функціонування будь-якого органу державної влади, впливаючи на ефективність, послідовність та цілеспрямованість виконання завдань, які стоять перед органом державної влади. Державне бюро розслідувань у цьому контексті не є винятком, що насамперед обумовлено метою діяльності цього відомства, яка полягає у «встановленні справедливості у суспільстві шляхом незалежного, всебічного розслідування злочинів задля притягнення винних до відповідальності, незважаючи на їх посади, зв'язки та ресурси» [1]. А отже, від роботи цього відомства безпосередньо залежить не тільки стан дотримання принципів верховенства права та законності у суспільстві в цілому, а й в діяльності кожної окремої державної інституції незалежно від її цільового призначення.

Варто зазначити, що Державне бюро розслідувань є відносно молодим відомством у структурі органів державної влади, ідея створення якого існує протягом всієї історії незалежної України. Науковцями та практикуючими слідчими висловлювались пропозиції та висувалися проекти, які передбачали різні варіанти вирішення проблеми зміцнення статусу та гарантій діяльності слідчих: від створення єдиного Слідчого комітету при Міністерстві внутрішніх справ України до об'єднання всіх слідчих підрозділів у єдине відомство, яке пропонувалося назвати або слідчим комітетом, або державним агентством розслідувань. Безпосередньо рішення про створення Державного бюро розслідувань як окремого самостійного слідчого органу, зосередженого на розслідуванні резонансних та посадових злочинів (у різних його варіантах і назвах) отримує широкої підтримки в 90-х рр. ХХ ст. Концепція Національного бюро розслідувань була відпрацьована групою вчених в 1997 р. [2, с. 114–117; 3, с. 207; 54].

На наш погляд, виключна важливість дисципліни в Державному бюро розслідувань пояснюється декількома чинниками правового статусу цього органу. Насамперед правоохоронною спрямованістю його роботи. Зазначений термін характеризує особливість ролі та місця відомства у системі державного апарату. На думку Ю. С. Шемшученка, правоохоронні органи – це органи, які наділені державою компетенцією щодо охорони громадських відносин, урегульованих правом [4, с. 513].

С. О. Островський зазначає, що правоохоронні органи – це державна установа, яка діє в системі органів публічної влади й виконує відповідно до правових приписів публічні функції (владні, організаційно-розпорядчі, контрольно-перевірочні тощо) в різних сферах внутрішньої та зовнішньої діяльності держави, спрямовані на додержання та реалізацію прав і свобод

громадян, законності та правопорядку із додержанням встановлених законом правил і процедур відповідно до своєї компетенції [5].

Варто зауважити, що дисципліна – це міжгалузева категорія, не монополізована правом. Це слово і похідне від нього «дисциплінарний» походять від французького слова «discipline», що означає статут, порядок, правила поведінки, загальнообов'язкові для осіб, що утворюють будь-яке об'єднання, корпорацію, союз [6, с. 12].

Таким чином, у загальному розумінні дисципліна становить систему правил, норм, вимог та механізмів, які у своїй сукупності спрямовані на забезпечення внутрішнього порядку, послідовності та додержання необхідної поведінки й виконання обов'язків особою та/або певною групою осіб в межах конкретного правового, організаційного чи соціального середовища.

З огляду на зазначене вище забезпечення дисципліни в Державному бюро розслідувань становить систему правових та організаційних заходів, спрямованих на забезпечення внутрішнього порядку, послідовності виконання та додержання установлених вимог і правил поведінки посадовими особами цього відомства, що, у свою чергу, сприяє якісному та ефективному виконанню завдань і функцій, які стоять перед ними в процесі реалізації службової діяльності. А отже, забезпечення дисципліни в розрізі представленої проблематики передбачає: по-перше, розробку та прийняття норм, вимог і стандартів, яких мають дотримуватись посадові особи ДБР в процесі здійснення службової діяльності; по-друге, створення необхідних організаційних заходів для забезпечення та підтримки дисципліни, що, у свою чергу, включає: а) постійне професійне навчання та розвиток службовців; б) підвищення правової свідомості відповідних фахівців, що є превентивним засобом попередження вчинення ними правопорушень; в) розробку механізмів юридичної відповідальності за вчинення неправомірних дій.

Список використаних джерел:

1. Державне бюро розслідувань : сайт. URL: <https://dbr.gov.ua/khto-mi-i-yak-mi-grasucemo>.
2. Антонов К. В. Тертишник В. М. Система слідчих органів України та проблеми вдосконалення їх діяльності. *Вісник АМСУ. Серія: «Право»*. 2014. № 2 (13). С. 121–125.
3. Микитюк С. В. Становлення Державного бюро розслідувань та проблеми його діяльності. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 5. С. 205–210.
4. Юридичний словник-довідник / за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ, 1996. 696 с.
5. Островський С. О. Поняття та функції правоохоронних органів держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 1(2). С. 46–49.
6. Коваленко К. В. Правове регулювання дисциплінарної відповідальності працівників органів внутрішніх справ : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2009. 207 с.